

Bernardeta Iwańska-Cieślik (Bydgoszcz)

Dzieje książki i prasy w badaniach bibliotekarzy akademickich w latach 2013-2015¹

Abstrakt: Bibliotekarze, zatrudnieni w 59 bibliotekach uczelni publicznych podlegających Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego [dalej: MNiSW], uczestniczą w komunikacji naukowej. W oparciu o zbiory macierzystych instytucji, jak i innych bibliotek naukowych podejmują się badań nad dawną książką i prasą. Wykorzystując założenia bibliografii statystycznej, zostaną one przedstawione na podstawie danych zamieszczanych w bazach dorobku naukowego poszczególnych uczelni i sprawozdaniach bibliotek za okres 2013-2015.

Słowa kluczowe: historia książki, historia prasy, bibliotekarze akademicy, bibliometria.

Bibliotekarze akademicy stanowią liczną grupę, która bierze udział w komunikacji naukowej z zakresu bibliologii i informatologii. Dorobek publikacyjny tej społeczności został dotychczas zaprezentowany przez Marka Dubińskiego, Ewę Parzonkę, Renatę Ciesielską-Kruczek, Renatę Zając i innych². Podjęto badania również nad aktywnością naukową absolwen-

¹ Referat o tym tytule został wygłoszony w czasie III Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej: *Z dziejów książki i prasy. Przegląd badań za lata 2013-2015* (Bydgoszcz, 27.11.2015 r.) stąd też chronologia przeprowadzonych badań.

² M. Dubiński, E. Parzonka, *Aktywność naukowa i zawodowa bibliotekarzy dyplomowanych instytucji naukowych Wrocławia*, „Bibliotekarz” 2013, nr 6, s. 19-24; tenże, *Aktywność naukowa i zawodowa bibliotekarzy dyplomowanych Wrocławia – badania ankietowe (stan na 15.02.2013)*, [w:] *Bibliotekarz uwolniony – deregulacja czy degradacja. IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Białystok, 12-14 czerwca 2013*, pod red. A. Brzezińskiej-Stec i J. Żochowskiej, Białystok 2013, s. 227-241; R. Ciesielska-Kruczek, R. Zając, *Bibliotekarze dyplomowani w bibliotekach Krakowa – aktywność zawodowa i naukowa*, [w:] *IV Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy*, red. D. Dudziak, M. Ziółek, Wrocław 2014, s. 117-128; zob. jeszcze: H. Brzezińska-Stec, *Rola bibliotekarzy dyplomowanych w bibliotece akademickiej*, [w:] *Działalność naukowa i informacyjna bibliotek akademickich. Teoria a praktyka*, pod red. M. Czyżewskiej, Białystok 2005, s. 123-133; R. Cybulski, *Badania naukowe w bibliotece jako postawa postępu*, [w:] *Funkcje naukowo-badawcze i dydaktyczne biblioteki akademickiej*, pod red. H. Suchojady, Kielce 1996, s. 29-38; A. Jazdon, *Działalność naukowo-badawcza w bibliotece uczelnianej*, [w:] tamże, s. 49-60; D. Gurzyńska-Bociek, *Czynniki determinujące pełnienie funkcji naukowo-badawczych przez biblioteki uczelniane*, [w:] tamże, s. 61-72; B. Ryszewski, *Dorobek naukowy Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, [w:] *Rola i funkcje nowoczesnej biblioteki akademickiej. Materiały*

tów kierunków bibliotekoznawczych, którzy wielokrotnie są zatrudniani w dużych bibliotekach naukowych³.

W niniejszym artykule została przedstawiona analiza formalna i treściowa dorobku piśmienniczego bibliotekarzy akademickich, którzy pracują w bibliotekach uczelni będących pod nadzorem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Baza zamieszczona na stronie Ministerstwa zawiera spis 59 instytucji, w tym: uniwersytety (18), uczelnie techniczne (18), ekonomiczne (5), pedagogiczne (5), rolnicze/przyrodnicze (6), wychowania fizycznego (6) oraz jedna teologiczna⁴.

Szczególnie przyjrano się publikacjom z zakresu książki dawnej i prasy do 1945 r. wydanych w latach 2013–2015. Ich treść w analizie jakościowej została zorganizowana wokół takich działów, jak: bibliografia, rękopisy, drukarstwo i ruch wydawniczy, księgarstwo, bibliotekarstwo oraz prace dotyczące dawnej prasy. Osobną grupę stanowiły opracowania na temat wykorzystania nowych technologii zarówno służących zachowaniu cennych pozycji, jak i usprawniających prowadzenie badań. Poza zawartością treściową zidentyfikowane publikacje przeanalizowano pod kątem ich cech formalnych, jak: język, typ publikacji (artykuły w czasopismach, pra-

z konferencji zorganizowanej z okazji 50-lecia UMK 27-29 września 1995 r., pod red. J. M. Day i M. Sliwińskiej, Toruń 1996, s. 23-31; E. Piotrowska, *Problematyka publikacji pracowników Biblioteki Głównej i bibliotek sieci uczelnianej Uniwersytetu Pedagogicznego za lata 1946-2010*, [w:] *Służą i chronią. 65 lat Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*, pod red. M. Pidlypczak-Majerowicz, S. Skórki, D. Wilk, Kraków 2011, s. 273-277; też, *Bibliografia publikacji bibliotekarzy Uniwersytetu Pedagogicznego 1946-2010*, [w:] tamże, s. 278-301; A. Chachlikowska, K. Jazdon, *Działalność naukowa biblioteki akademickiej i jej efekty na przykładzie Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, [w:] *Biblioteki w procesie dydaktycznym i badaniach naukowych. Łódź, 25-27 czerwca 2008 r. Materiały konferencyjne*, Łódź 2008, s. 353-359; W. M. Rudzińska, *Tradycja i współczesność w działalności wydawniczej Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie*, [w:] *Działalność wydawnicza bibliotek w czasach konwergencji mediów*, pod red. S. Wojnarowicz i B. Kasperka, Lublin 2011, s. 29-40; A. Chachlikowska, *Wpływ działalności wydawniczej na jakość biblioteki akademickiej na przykładzie Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, [w:] tamże, s. 41-47; B. Kasperek, S. Wojnarowicz, *Od publikacji niesamoistnych do platformy cyfrowej z działalności wydawniczej Biblioteki UMCS*, [w:] tamże, s. 63-72;

³ E. Czerniejewska, M. Dubiński, *Analiza aktywności zawodowej i naukowej absolwentów Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w świetle badań ankietowych (stan na 1 III 2014 r.)*, „Forum Bibliotek Medycznych” 7, 2014, nr 1 (13), s. 87-92.

⁴ *Wykaz uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego - publiczne uczelnie akademickie* [online] [Dostęp 3.02.2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nauka.gov.pl/uczelnie-publiczne/wykaz-uczelni-publicznych-nadzorowanych-przez-ministra-wlasciwego-ds-szkolnictwa-wyzszego-publiczne-uczelnie-akademickie.html>

cach zbiorowych, książki), chronologia wydawnicza, co zaprezentowano w pierwszej kolejności. Pochylnono się także nad popularnością wybranych periodyków oraz geografiją wydawniczą poszczególnych prac.

Źródła opisów bibliograficznych

Źródłem do prowadzenia analiz były bibliografie dorobku pracowników uczelni⁵, sprawozdania⁶ poszczególnych bibliotek akademickich oraz inne formy wykazów publikacji⁷.

Z 59 zarejestrowanych uczelni uzyskano 34 spisy publikacji bibliotekarzy w bazach czy w innych przekazach sieciowych. W nich zostało sporządzonych 1708 opisów bibliograficznych prac osób afiliowanych przy bibliotekach akademickich w latach 2013-2015. Należy w tym momencie podkreślić, że badanie przeprowadzono w październiku 2015 r., tak więc rok 2015 nie był kompletny we wszystkie prace, które ukazały się w tym czasie. Tym samym zabraknie tutaj publikacji chociażby pracowników Bi-

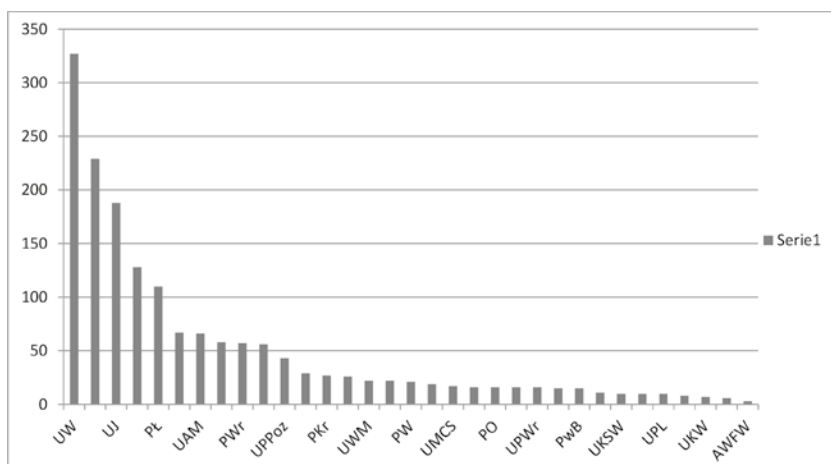
⁵ E. Hetman, S. Pietrzyk-Leonowicz, *Baza Publikacji Pracowników PL jako narzędzie bibliometryczne*, „Biuletyn Informacyjny Politechniki Lubelskiej” 34, 2013, nr 3, s. 35-37; O. Giwer, W. Kubrak, M. Miller-Jankowska, *Rola i zadania biblioteki w dokumentowaniu dorobku naukowego pracowników uczelni na przykładzie udziału Biblioteki Głównej PW w tworzeniu repozytorium uczelnianego*, [w:] *Z problemów bibliotek naukowych Wrocławia. IV Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy*, Wrocław 2014, s. 93-106; *Bibliografia Publikacji Pracowników UMCS* [online] [Dostęp 29.12.2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://libases.umcs.lublin.pl/>; *Bibliografia Publikacji Pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego (2001-...)* [online]] [Dostęp 29.12.2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliografia.univ.rzeszow.pl/01/>; *Bibliografia publikacji pracowników Uniwersytetu Łódzkiego* [online] [Dostęp 29.12.2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://expertus.lib.uni.lodz.pl/>; *Bibliografia Pracowników, Doktorantów i Studentów UG* [online] [Dostęp 8.01.2017]. Dostępny w World WideWeb:<http://expertus.bg.ug.edu.pl/>; *Baza Publikacji Pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego* [online] [Dostęp 29.12.2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://ruj.uj.edu.pl/>; *Bibliografia Publikacji pracowników i doktorantów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu* [online] [Dostęp 19.12.2016] Dostępny w World WideWeb:<http://bg.cm.umk.pl/splendor/umk/>

⁶ Zestawienie publikacji w oddzielnym sprawozdaniu: *Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego. Sprawozdania* [online] [Dostęp 29.12.2016]. Dostępny w World Wide Web:http://www.buw.uw.edu.pl/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=33&Itemid=145, *Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego* [online] [Dostęp 29.12.2016]. Dostępny w World WideWeb:<http://bu.uwm.edu.pl/pl/biblioteka/dane-statystyczne>;

⁷ *Biblioteka Uniwersytecka w Białymstoku. Publikacje pracowników* [online] [Dostęp 29.12.2016]. Dostępne w World Wide Web: http://bg.uwb.edu.pl/?pid=Publikacje_pracownikow; *Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Publikacje Pracowników BU* [online] [Dostęp 12.12.2016]. Dostępny w World Wide Web:http://lib.amu.edu.pl/index.php?option=com_content&task=category§ionid=2&id=36&Itemid=69

blioteki Uniwersytetu Warszawskiego za rok 2015, ponieważ w momencie badania taki spis nie był dostępny i ukazał się ze znacznym opóźnieniem. Baza *Polska Bibliografia Naukowa*, która jest równocześnie bazą publikacji pracowników UW jest zasilana przez publikacje bibliotekarzy akademickich praktycznie raz w roku⁸.

Wyk. 1. Liczba publikacji bibliotekarzy akademickich w poszczególnych uczelniach.

Źródło: Opracowanie własne. Biblioteki obecne na wykresie i ułożone w kolejności występowania: UW – Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego (327), UWrocław – Biblioteka Uniwersytetu Wrocławskiego (229), UJ – Biblioteka Jagiellońska (188), UMK – Biblioteka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (128), PL – Biblioteka Politechniki Łódzkiej (110), UPKr – Biblioteka Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (67), UAM – Biblioteka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (66), UŁ – Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego (58), PW – Biblioteka Politechniki Wrocławskiej (57), ZUTS – Biblioteka Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (56), UPPoz – Biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (43), UEPOz – Biblioteka Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu (29), PKr – Biblioteka Politechniki Krakowskiej (29), UG – Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego (26), UWM – Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (22), UwB – Biblioteka Uniwersytetu w Białymstoku (22), PW – Biblioteka Politechniki Warszawskiej (21), UR – Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego (19), UMCS – Biblioteka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (17), UO – Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego (16), PO – Biblioteka Politechniki Opolskiej (16), PL – Biblioteka Politechniki Lubelskiej (16), UPW – Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej (16), PS – Biblioteka Politechniki Śląskiej (15), PwB – Biblioteka Politechniki Białostockiej (15), ACz – Biblioteka Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (11), UKSW – Biblioteka Uniwersytetu

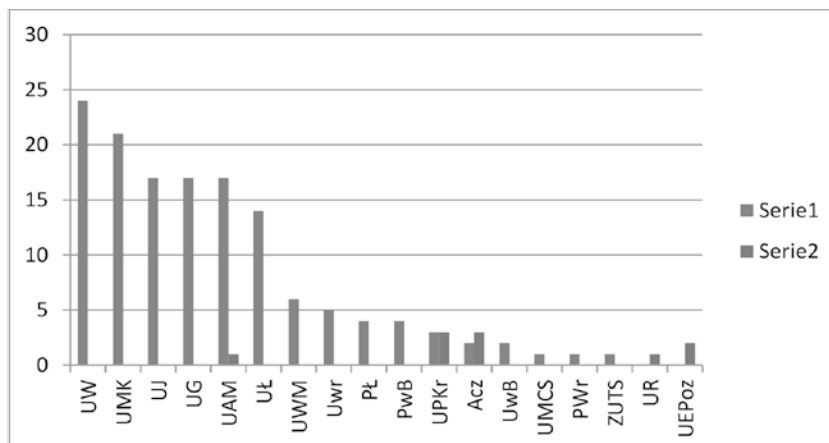
⁸ *Polska Bibliografia Naukowa; Biblioteka Uniwersytecka* [online][Dostęp 29.12.2016]. Dostępny w World Wide Web: <https://pbn.nauka.gov.pl/sedno-webapp/institutions/1692/bibliography>; Należy jeszcze dodać, że w grudniu 2016 r. figuruje tylko jedna pozycja za bieżący rok.

Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (10), AGH – Biblioteka Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (10), UPL – Biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (10), PPoz – Biblioteka Politechniki Poznańskiej (8), UKW – Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (7), UEWr – Biblioteka Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (6), AWW – Biblioteka Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie (3).

Jedynie w 18 jednostkach zostały w tym czasie opublikowane wyniki badań nad dawną książką i prasą do 1945 r. oraz artykuły popularyzujące te zagadnienia. Zidentyfikowano 149 publikacji, co stanowi 8,5% wszystkich prac objętych badaniem (zob. Wyk. 2). Bibliotekarze akademicki pochodzą przeważnie z: uniwersytetów (12), uczelni technicznych (4), uczelni ekonomicznej (1) czy pedagogicznej (1).

W badanym okresie (2013-2015) najwięcej prac zostało odnotowanych w wykazie publikacji pracowników Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego i Biblioteki Jagiellońskiej. Było to wynikiem wydania prac zbiorowych, w których autorzy zamieścili liczne opracowania w postaci biogramów czy haseł encyklopedycznych⁹.

Wyk. 2. Liczba publikacji z zakresu dawnej książki i prasy do roku 1945 w dorobku poszczególnych uczelni.

Źródło: opracowanie własne

Legenda: Serie 1 – publikacje z dziejów książki i bibliotek, Serie 2 – dzieje prasy.

⁹ B. Iwańska-Cieślak, *Publikacje bibliotekarzy w przestrzeni sieciowej. Wstęp do badań* [on-line], „Biuletyn EBIB” 2015, nr 5 (158), s. 7-8 [dostęp 10.03.2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/364>

Na podstawie wstępnych ustaleń można stwierdzić, że bibliotekarze zdecydowanie częściej podejmowali się zagadnień dotyczących historii książki i bibliotek niż prasoznawczych. Pracownicy jedynie czterech bibliotek akademickich zajęli się badaniami nad dawną prasą (10 prac). Analizy i opisu cennych woluminów dokonywali najczęściej bibliotekarze z książnic: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Jagiellońskiego czy Uniwersytetu Gdańskiego.

Grupa badawcza, hipotezy

149 publikacji wydanych w latach 2013-2015 zostało przygotowanych przez 60 bibliotekarzy. Pracują na takich stanowiskach, jak: asystent biblioteczny (1), adiunkt (1), adiunkt biblioteczny (1), bibliotekarz (6), starszy bibliotekarz (4), kustosz (15), kustosz dyplomowany (10), starszy kustosz dyplomowany (12), inne (10). Dominuje wykształcenie wyższe magisterskie (35), ze stopniem doktora (19), doktora habilitowanego (2), jedna osoba z tytułem zawodowym licencjata oraz magistra inżyniera.

Jednym z założeń niniejszego opracowania jest fakt, że osoby podejmujące się badań nad dawną książką w dominującej części powinny pracować w oddziałach zbiorów specjalnych. Przeprowadzone badania dowiodły, że bibliotekarze wypełniają swoje obowiązki właśnie w tym oddziale (24), następnie pracują przy udostępnianiu (12), w sekcjach informacji naukowej (8), dyrekcji (5), przy gromadzeniu (4), opracowaniu zbiorów (3) oraz w magazynie (1) i innych miejscach (2).

Po zapoznaniu się z materiałem źródłowym wysunięto następujące hipotezy badawcze: materiał jest rozproszony (poza czasopismami naukowymi i fachowymi z dziedziny bibliotekoznawstwa, również ukazywały się w periodykach historycznych, uczelnianych, co jest tożsame z prawem Samuela C. Bradforda o rozproszeniu publikacji¹⁰), bibliotekarze piszą artykuły naukowe, jak i popularnonaukowe. Widoczna jest współpraca z lokalnymi środowiskami naukowymi.

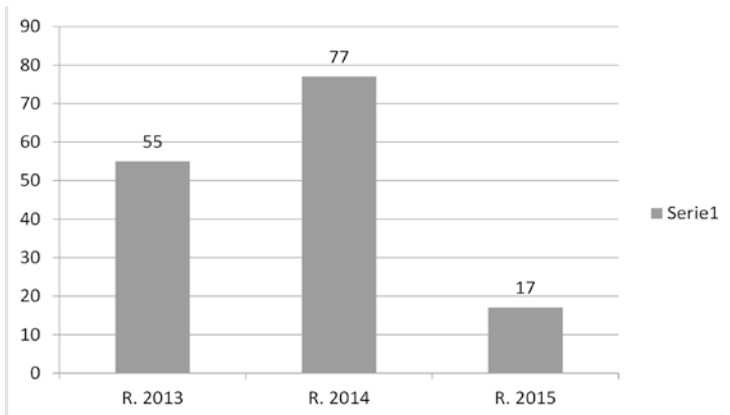
Analiza formalna badanych publikacji

W momencie podjęcia badania (październik 2015 r.) pełne dane były dostępne dla lat 2013-2014, rok 2015 nie był w pełni nasycony, co wynika

¹⁰ Zob. P. Nowak, *Bibliometria. Webometria. Podstawy, wybrane zastosowania*, Poznań 2008, s.69-74.

z opóźnień wydawniczych poszczególnych czasopism, jak również prac zbiorowych. Wielokrotnie egzemplarze autorskie, na podstawie których następują zgłoszenia opracowań do baz publikacji, docierają do autorów ze znacznym opóźnieniem czasowym, co jest uzależnione od specyfiki organizacji wydawnictw uczelnianych i prac redakcyjnych. Tym samym zabraknie tutaj chociażby kolejnego tomu *Katalogu druków XVI wieku Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie* (Warszawa 2015), przy którego opracowaniu brały udział Halina Miecznikowska, Maria Cubrzyńska-Leonarczyk, Elżbieta Bylina, Marianna Czapnik, Ewa Kosmowska, Izabela Wiencek czy Joanna Milewska-Kozłowska. Nie objęto analizą również poszczególnych rozdziałów zawartych w pracy zbiorowej *Bibliotheca Lindiana. Samuel Bogumił Linde (1771-1847) pierwszy dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. W 165. rocznicę śmierci. Materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie, 19-20 listopada 2012 r.* (Warszawa 2015) pod redakcją M. Cubrzyńskiej-Leonarczyk i H. Mieczkowskiej.

Wyk. 3. Chronologia wydawnicza badanych publikacji za lata 2013-2015

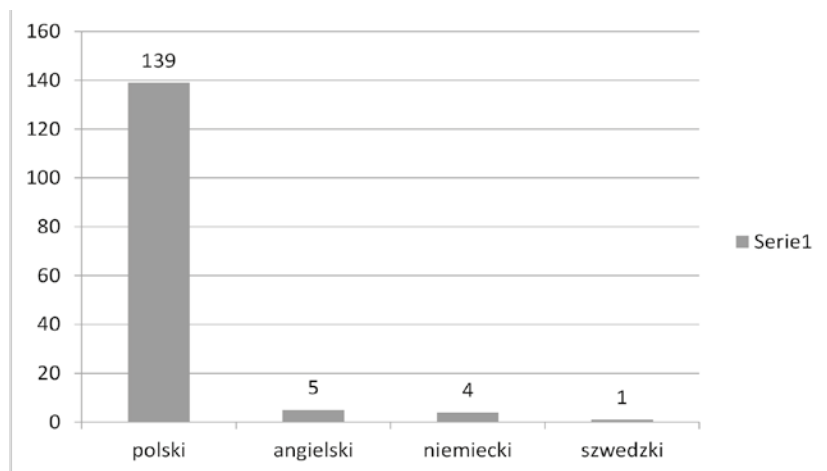
Źródło: opracowanie własne

Na przykładzie dwóch lat 2013 i 2014 widoczny jest wzrost liczny opracowań poświęconych dawnej książce i prasie. Z kolei tak nielicznie reprezentowany rok 2015 był na bieżąco zasilany w publikacje przez pracowników biblioteki: Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Biblioteki Jagiellońskiej czy Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie uzupełniane bazy odbywało się w sposób bieżący.

Język publikacji

Dominującym językiem publikacji z zakresu bibliologii w Polsce był właśnie język polski, w którym upubliczniono 93% analizowanych prac. Ze względu na umiędzynarodowienie badań zwłaszcza tych z kręgu kultury niemieckojęzycznej zdarzały się opracowania w tymże języku. Sporadycznie występowały również prace w języku angielskim i szwedzkim, co wynikało zapewne z podjętej współpracy przez poszczególne jednostki.

Wyk. 4. Język, w którym zostały opublikowane prace bibliotekarzy akademickich w latach 2013–2015.

Źródło: opracowanie własne

W języku angielskim swoje badania zaprezentowali Barbara Chmielewska i Agnieszka Wróbel (UW), które w przybliżyły wykorzystanie nowych technologii w dostępie do dokumentów historycznych¹¹ czy Rafał Wójcik (UAM) zaprezentował zapiski rękopiśmienne występujące w kalendarzach, almanachach i efemerydach¹². Z kolei w języku niemieckim

¹¹ B. Chmielewska, A. Wróbel, *Providing Access to historical documents through digitization*, „Library Management” 2013, vol. 13, no. 4/5, pp. 324-334.

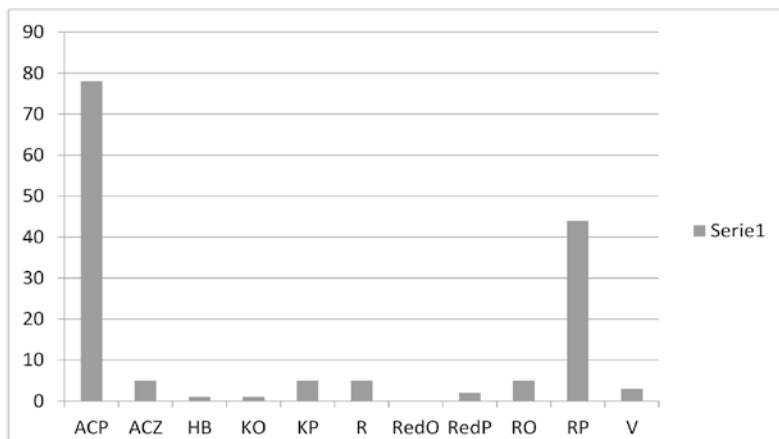
¹² R. Wójcik, *Autobiographical marginal notes in early printed calendars, almanach and ephemerides as the form of the pre-memoirs in Poland in the 15th and the 16th centuries*, [w:] *Qué implica ser Medievalista? Prácticas y Reflexiones en Torno al Oficio del Historiador*, vol. 3. *El Medioevo Hispánico y Otros Ensayos*, Lugar 2012 [wyd. 2013], s. 163-198.

mamy publikacje pracowników Biblioteki UMK, jak również Biblioteki Jagiellońskiej. Obcojęzyczne artykuły miały częściej charakter naukowy niż popularnonaukowy.

Typ publikacji

Bibliografie publikacji poszczególnych uczelni są zorganizowane wokół następujących typów publikacji: artykuły w czasopiśmie polskim, artykuły w czasopiśmie zagranicznym, hasło encyklopedyczne, biogram, książka w języku obcym, książka w języku polskim, recenzja (obecnie wyszczególniono jeszcze artykuł recenzyjny), redaktor książki w języku obcym, redaktor książki w języku polskim, rozdział w książce w języku obcym, rozdział w książce w języku polskim oraz varia. W przypadku niniejszego opracowania posilkowano się typologią występującą w Bazie Publikacji Pracowników Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy¹³.

Wyk. 5. Poszczególne typy publikacji w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne

Legenda: artykuły w czasopiśmie polskim – ACP, artykuły w czasopiśmie zagranicznym – ACZ, hasło encyklopedyczne, biogram – HB, książka w języku obcym – KO, książka w języku polskim – KP, recenzja – R, redaktor książki w języku obcym – RedO, redaktor książki w języku polskim – RedP, rozdział w książce w języku obcym – RO, rozdział w książce w języku polskim – RP, varia – V.

¹³ Baza Publikacji Pracowników Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy [online] [Dostęp 30.12.2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://bibliografia.ukw.edu.pl/>

Wykres numer pięć obrazuje, że bibliotekarze akademicy do celów komunikacji naukowej wykorzystują głównie dwa typy publikacji, a mianowicie swoje badania zamieszczają w postaci artykułu naukowego bądź popularnonaukowego w czasopismach polskich (78) lub w pracach zbiorowych wydanych również w języku polskim (44). Po pięć wydano artykułów w czasopismach zagranicznych, rozdziałów w pracach zbiorowych w języku obcym, książek w języku polskim, jak i recenzji. W tym czasie ukazały się m. in. takie książki, jak: Michała Brody (UWr) *Biblioteka klasztoru cystersów w Henrykowie do końca XV wieku*¹⁴; katalogi: *Rękopisy supraskie w zbiorach krajowych i obcych. Katalog rękopisów supraskich* opracowany przez pracowników biblioteki Politechniki w Białymstoku¹⁵. Z kolei recenzje dotyczyły *Inwentarza rękopisów Archiwum Kapituły Kolegiackiej i Katedralnej w Sandomierzu XIII-XX wieku* autorstwa Marty Czyżak (UMK)¹⁶. Barbara Kubiak (PwB) swoją recenzją zaznaczyła nowe i rozszerzone wydanie publikacji Ludwika Grzebień *Organizacja bibliotek jezuickich w Polsce od XVI do XVIII wieku*¹⁷. W grupie varia zostały wynotowane wszelkiego rodzaju sprawdzania z konferencji poświęconych dawnej książce i bibliotekom.

Rozproszenie artykułów

Bibliotekarze z poszczególnych ośrodków prezentują wyniki swoich badań przeważnie w periodykach naukowych i popularnych wydawanych w miejscu ich pracy, w nielicznych przypadkach mamy do czynienia z publikacjami zamieszczanymi w zagranicznych czasopismach i monografiach zbiorowych. Widoczna jest aktywność bibliotekarzy akademickich w ogólnopolskich konferencjach naukowych, choć zazwyczaj preferują oni wygłaszanie referatów i zamieszczanie ich w pracach wydawanych przez miejscowe środowisko naukowe.

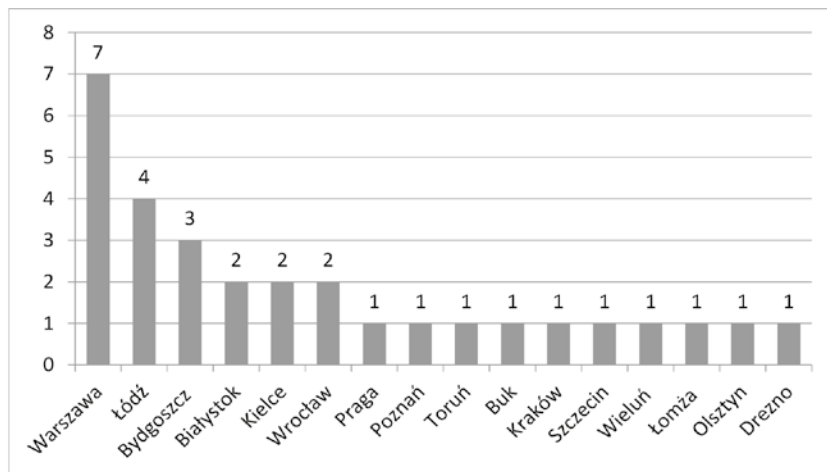
¹⁴ M. Broda, *Biblioteka klasztoru cystersów w Henrykowie do końca XV wieku*, Kraków 2014.

¹⁵ *Rękopisy supraskie w zbiorach krajowych i obcych. Katalog rękopisów supraskich*, oprac. A. Mironowicz, N. Morozowa, M. Czistiakowa, E. Kierejczuk, E. Mironowicz, N. Nikołajew, Białystok 2014.

¹⁶ M. Czyżak, rec. *Inwentarz rękopisów Archiwum Kapituły Kolegiackiej i Katedralnej w Sandomierzu XIII-XX wieku*, oprac. Feliks Kiryk, Sandomierz 2010, „Studia Źródłoznawcze” 51, 2013, s. 188-190.

¹⁷ B. Kubiak, rec. Ludwik Grzebień, *Organizacja bibliotek jezuickich w Polsce od XVI do XVIII wieku*, Kraków 2013, „Studia Podlaskie” 21, 2014, s. 397-399.

Wyk. 6. Miejsca publikacji prac zbiorowych, w których zostały zamieszczone artykuły bibliotekarzy akademickich w latach 2013-2015.

Źródło: opracowanie własne.

Widoczna jest również współpraca z czasopismami, których redakcja znajduje się w najbliższym otoczeniu wybranej biblioteki akademickiej, i tak artykuły bibliotekarzy Biblioteki UMK odnajdziemy na łamach „Zapisek Historycznych”, których wydawcą jest Towarzystwo Naukowe w Toruniu. Wojciech Szramowski (UMK) zamieścił artykuł *Starodruki z dawnej Bibliothek des Königlische und Gröningsche Gymnasimus w Stargardzie Szczecińskim w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu* w periodyku „Folia Toruniensia” wydawanych przez tę instytucję¹⁸. Z kolei pracownicy Biblioteki Jagiellońskiej krótkie teksty promujące dawną książkę publikowali w krakowskiej „Alma Mater”. Jednakże jest to pewien aspekt publikowania, należy podkreślić, że w latach 2013-2015 artykuły badanej grupy naukowe, jak i popularnonaukowe ukazały się w 43 czasopismach.

Dość licznie artykuły popularne są zamieszczane na łamach prasy uczelnianej, regionalnej i tak prace pracowników Biblioteki UMK zostały odnotowane w „Głosie Uczelni”, m.in. krótkie opracowania Marty Czyżak

¹⁸ W. Szramowski, *Starodruki z dawnej Bibliothek des Königlische und Gröningsche Gymnasimus w Stargardzie Szczecińskim w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu*, „Folia Toruniensia” 13, 2013, s. 131-138.

(UMK)¹⁹, a w „Wiadomościach Akademickich (Bydgoszcz)” odnotowano pracę Krzysztofa Nierzwickiego (UMK) *Andreas Vesaliusa „Traktat o budowie ciała ludzkiego”* – „*De Humani Corporis Fabrica*”²⁰ oraz tegoż w „Gazecie Wyborczej (Toruń)” *Książnica Uniwersytecka w Toruniu i jej Srebrna Biblioteka*²¹. W krakowskiej „Alma Mater” Monika Jaglarz (UJ) opublikowała artykuł *(Manu)scripta manent. Wystawa w Bibliotece Jagiellońskiej*²². W gdańskiej gazecie uniwersyteckiej dawne foliały przybliży Antoni Kakareko np. „*Skarbiec księdza Knapiusza, Dworzanin i dziejopis, Sentencje Piotra Lombarda, W kręgu polemik religijnych XVI wieku. Kardynał Stanisław Hozjusz i Fabian Kwadrantyn, Wujkowe foliały (I) i (II)*”²³.

Tab. 1. Czasopisma punktowane i liczba publikacji w poszczególnych tytułach.

Tytuł czasopisma	liczba artykułów	punkty MNISW
„Studia Źródłoznawcze”	2	10
„Odrodzenie i Reformacja w Polsce”	1	10
„Zapiski Historyczne”	1	9
„Klio” (Toruń)	1	8
„Terminus”	1	7
„Studia Podlaskie”	1	6
„Roczniki Biblioteczne”	2	5
„Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”	1	5
„Biblioteka” (Poznań)	5	5

¹⁹ M. Czyżak, Średniowieczne rękopisy on-line, „Głos Uczelni” 11, 2013, nr 12, s. 21.

²⁰ K. Nierzwicki, *Andreas Vesalius „Traktat o budowie ciała ludzkiego”* – „*De Humani Corporis Fabrica*”, „Wiadomości Akademickie” (Bydgoszcz) 49, 2013, s. 16-22.

²¹ Tenże, *Książnica Uniwersytecka w Toruniu i jej Srebrna Biblioteka*, „Gazeta Wyborcza” z 30 V 2015 (dodatek), s. 33-35.

²² M. Jaglarz, *(Manu)scripta manent : verba volant, scriptamanent*, „Alma Mater” 2014, nr 165, s. 58-59; taż, *(Manu)scripta manent : wystawa w Bibliotece Jagiellońskiej*, tamże 2014, nr 167, s. 66-67.

²³ A. Kakareko, „*Skarbiec księdza Knapiusza*”, „Gazeta Uniwersytecka Społeczności Akademickiej Uniwersytetu Gdańskiego” 2013, nr 5 (137), s. 18-19; tenże, *Dworzanin i dziejopis*, tamże 2013, nr 4 (136), s. 16-17; tenże, *Sentencje Piotra Lombarda*, tamże 2013, nr 1 (133), s. 17-18; tenże, *W kręgu polemik religijnych XVI wieku. Kardynał Stanisław Hozjusz i Fabian Kwadrantyn*, tamże 2103, nr 2 (134), s. 16-17; tenże, *Wujkowe foliały (I)*, tamże 2013, nr 6 (138), s. 21; tenże, *Wujkowe foliały (II)*, tamże 2013, nr 7 (139), s. 20-21.

„Folia Toruniensia”	1	5
„Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”	1	4
„Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”	5	3
„Forum Bibliotek Medycznych”	1	3
„Podkarpackie Studia Biblioteczne”	1	2
„Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej”	1	1

Źródło: opracowanie własne (stan punktacji MNiSW za 2014 r.)

Jednym z elementów umożliwiających obecnie awans na bibliotekarza dyplomowanego jest zamieszczanie artykułów w czasopismach recenzowanych²⁴, wśród których są te z punktacją MNiSW. W 15 punktowanych periodykach ukazało się 25 publikacji, co może świadczyć o wadze podejmowanych badań, znaczeniu recenzji bądź artykułu recenzyjnego, jak również o świadomym przygotowywaniu dorobku naukowego w celu osiągnięcia kolejnych szczebli w karierze naukowej. W „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” ukazał się artykuł recenzyjny Marty M. Kacprzak (UW) *Mikołaj Rej między katolicką parafią a księgozbiorem ewangelika (na marginesie książki Pawła Stępnia „Śmiech w czasach ostatecznych. Tematyka religijna w «Figlikach» Mikołaja Reja”)*²⁵, a w „Studiach Źródłoznawczych” poza recenzją M. Czyżak (UMK) wydrukowano opracowanie Izabeli Wiencek (UW) na temat jezuitę Andrzeja Obrębskiego (ok. 1567-1639)²⁶.

Tab. 2. Tytuły czasopism z największą liczbą publikacji.

Tytuł czasopisma	liczba artykułów
„Gazeta Uniwersytecka Społeczności Akademickiej Uniwersytetu Gdańskiego”	15
„HereditasMonasteriorum”	6
„Biblioteka” (Poznań)	5

²⁴ B. Iwańska-Cieślak, dz. cyt., s. 2.

²⁵ M. M. Kacprzak, *Mikołaj Rej między katolicką parafią a księgozbiorem ewangelika (na marginesie książki Pawła Stępnia „Śmiech w czasach ostatecznych. Tematyka religijna w «Figlikach» Mikołaja Reja”)*, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 57, 2013, s. 199-216.

²⁶ I. Wiencek, *O jezuitę Andrzeju Obrębskim (ok. 1567-1639). Przyczynek do dziejów klasztornej cenzury bibliotecznej*, „Studia Źródłoznawcze” 52, 2014, s. 73-89.

„Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”	5
„Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”	3
„Acta UniversitatisLodziensis. Folia Librorum”	2
„Gazeta Wyborcza (Toruń)”	2
„Alma Mater” (Kraków)	2
„Konspekt”	2
„Kronika Miasta Łodzi”	2
„Studia Źródłoznawcze”	2
„Roczniki Biblioteczne”	2
„Przegląd Nowotomyski”	2
„Bibliotekarz”	2
„Zapiski Historyczne”	1
„Klio (Toruń) + 27 innych czasopism”	1

Źródło: opracowanie własne

Według tabeli numer dwa do najpopularniejszych tytułów należy zaliczyć pismo Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie zamieszczano popularnonaukowe teksty dotyczące książki dawnej. Znaczna część publikacji dotyczących starych druków ukazała się w wyniku podjęcia współpracy w ramach projektu *Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja*. Organem prasowym projektu jest periodyk „Hereditas Monasteriorum”, gdzie swoje prace opublikowały: Izabela Wiencek (UW)²⁷, Ewa Hauptman-Fischer (UW)²⁸. Z kolei M. Czapnik (UW) w badanym okresie współpracowała w czasopiśmie „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”²⁹.

²⁷ Taż, *Zakończenie pierwszego etapu prac nad bazą online oraz przewodnikiem „Biblioteki po skasowanych klasztorach: historia, znaki własnościowe, źródła”*, „Hereditas Monasteriorum” 2013, vol. 2, s. 509-513; taż, *O cenzurowaniu ksiąg w dawnych bibliotekach klasztornych*, tamże, s. 195-218.

²⁸ E. Hauptman-Fischer, „*Rerum patris Pii Hancke*”. *O muzykaliach mysiego dominikanina*, tamże, s. 81-93; taż, K. Spurgjasz, *Sprawozdanie inwentaryzacji muzykaliów poklasztornych w Gabinetie Zbiorów Muzycznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie w dniach 1 XI 2013-30 IV 2014 r.*, tamże 2014, vol. 4, s. 483-490.

²⁹ M. Czapnik, *Druki proveniencji szwedzkiej w księgozbiorze warszawskiej księżnicy uniwersyteckiej*, „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” 2013-2014, t. 7-8, s. 277-307.

Poza granicami Polski upowszechniała swoje badania m.in. H. Miecznikowska, której *Szesnastowieczne Bohemia w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie* zostały wydane w monografii zbiorowej w Pradze w 2013 r.³⁰ Z kolei artykuł Jacka Partyki (UJ) *The Camaldolese monastery library now in the Jagiellonian Library OPAC. New dimension and new perspectives* zamieszczono w pracy zbiorowej, która ukazała się w słoweńskiej Martinie³¹. Poza tym bibliotekarze swoje artykuły oddawali do zbiorów wydawanych w: Dreźnie czy Münster. Publikowali również na łamach czasopism zagranicznych m.in. w: „Library Management”, „Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung”, „Jahrbuch des Bundesinstituts für Kultur Geschichte der Deutschen im östlichen Europa”, „Westpreussen-Jahrbuch”.

Tematyka podejmowanych badań

Niestety, brakuje bieżącej klasyfikacji treści w zakresie bibliologii i informacji naukowej. Zarówno w korzystając z uniwersalnej klasyfikacji dziesiętnej czy z języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej mamy bardzo duże rozproszenie zagadnień. Jednym z najprostszych rozwiązań byłoby przyjęcie podziału zaproponowanego w *Polskiej Bibliografii Bibliologicznej*³², gdzie mamy duże działy, jak: *Bibliografia*, w tym *Historia i organizacja*; *Struktura i dzieje książki*, gdzie w obrębie poddziału: *Historia książki* zostały zamieszczone takie podpunkty: *Historia drukarstwa, ruchu wydawniczego i księgarstwo (do XIX w.)*, *Osoby, Księgozbiory prywatne, Rękopisy, Poszczególne osoby i rękopisy, Rękopisy iluminowane, Druki*; kolejny duży dział to *Czasopiśmiennictwo* i tutaj zamieszczono podpunkty: *Historia czasopiśmiennictwa* i *Poszczególne tytuły*; następnie wyodrębniono dział piąty: *Wytwarzanie książki*, a dalej podzielono na chociażby *Drukarstwo w Polsce XX w.*, *Poszczególne regiony i miejscowości*, *Ruch wydawniczy w Polsce XX w.*, następnie *Rozpowszechnianie książki*, i tutaj *Księgarstwo w Polsce w XX w.* Znaczącym działem jest również *Estetyka książki*, a tam poddział *Ekstlibrisy*. Po nim następuje dział *Bibliotekarstwo*, gdzie wyszczególniono *Organizacja*

³⁰ H. Miecznikowska, *Szesnastowieczne Bohemia w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie*, [w:] *Libri magistra muti sunt: počta Jaroslavě Kašparové*, red. A. Císařová Smítková, A. Jelínková a M. Svobodová, Praha 2013, s. 133-151.

³¹ J. Partyka, *The Camaldolese monastery library now in the Jagiellonian Library OPAC. New dimension and new perspectives*, [w:] *Výskumdejín kniej kultúry na Slovensku a v stredoeurópskom priestore*, red. A. Valjašková, Martin 2014, s. 386-394.

³² Zob. *Polska Bibliografia Bibliologiczna 2010*, oprac. M. Przybysz, Warszawa 2014, s. 3-5.

i historia bibliotekarstwa. Działy te w bibliografii przenikają się i wzajemnie uzupełniają. Brakuje miejsca w bibliografii na temat wykorzystania technologii informacyjnych wykorzystywanych w badaniach nad dawną książką i prasą, jak również technologii usprawniających zapoznanie się z cennymi woluminami.

Na podstawie wyżej wymienionych działów udało się wyodrębnić dwie publikacje z zakresu historii bibliografii, m.in. praca dotycząca przyjęcia przez ówczesne środowisko Bibliografii Polskiej Karola Estreichera³³. Z historii drukarstwa, ruchu wydawniczego i księgarstwa do 1945 r. zostało zidentyfikowanych 11 pozycji. Technikę drukarską oraz sygnet pierwszego rosyjskiego drukarza Iwana Fiodorowa przedstawiła Ewa Wierucka z Biblioteki Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z Lublina³⁴. Nad rodzimym drukarstwem, a w szczególności nad historią typografii w Łodzi pochyliła się Izabela Olejnik³⁵. Natomiast sprzedaż druków muzycznych przez Drukarnię W. Deckera omówili Artur i Andrzej Jazdon (UAM)³⁶. Następnie przeglądu wydawców i ich oferty skierowanej do dzieci i młodzieży w zaborze rosyjskim podjęła się Elżbieta Boczar (UW)³⁷. Przeszłość ruchu wydawniczego została przypomniana na podstawie działalności oficyny Edwarda Wéndego przez Monikę Sulejewicz-Nowicką (UŁ)³⁸,

³³ B. Kurek, *Czy bibliografia była potrzebna? O przyjęciu Bibliografii Polskiej Karola Estreichera w środowisku naukowym XIX wieku*, [w:] *Książka i prasa w kulturze*, red. K. Domańska, B. Iwańska-Cieślak, Bydgoszcz 2013, s. 89-98.

³⁴ E. Wierucka, *O sygnecie drukarskim Iwana Fiodorowa – polemicznie*, „Folia Bibliologica” 2013/2014, Vol. 55/56, s. 19-32.

³⁵ I. Olejnik, *Żydowski drukarze*, „Kronika Miasta Łodzi” 2014, nr 2, s. 40-42; *taż*, *Żydowski drukarze. Łódzkie księgi pamięci*, *tamże*, s. 38-39; *taż*, *Stan badań nad literaturą Zagłady na przykładzie Litzmannstadt Getto. Projekt bibliografii getta łódzkiego*, [w:] *Oblicza współczesnej bibliologii. Konteksty i transgresje*, red. Grzegorz Czapnik, Zbigniew Gruszka, Jacek Ladorucki, Łódź 2014, s. 293-319.

³⁶ A. Jazdon, A. Jazdon, *Kolportaż druków muzycznych przez drukarnię W. Deckera w świetle anonsów prasowych i jego wpływ na kształtowanie kultury muzycznej Wielkopolan*, „Biblioteka” 2013, nr 17 (26), s. 103-117.

³⁷ E. Boczar, *Dzieciomłodości wydawcy polskich książek dla dzieci i młodzieży w zaborze rosyjskim*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Librorum” 2014, nr 1 (18), s. 53-70.

³⁸ M. Sulejewicz-Nowicka, *Oficyna wydawnicza E. Wéndego na rzecz edukacji szkolnej na przykładzie serii „Wybór Pisarzy Polskich i Obcych dla Domu i Szkoły” i „Biblioteka Kłasyków Polskich”*, [w:] *Działalność instytucji wydawniczych na rzecz oświaty i edukacji w XIX i początkach XX wieku*, red. I. Michalskiej i G. Michalskiego, Łódź 2014, s. 269-279.

Antoniego Gmachowskiego z Częstochowy przez Agatę Brożek (ACz)³⁹ oraz Franciszka Dionizego Wilkoszewskiego⁴⁰.

Księgozbiory prywatne omówiono w 10 pozycjach, wśród nich można wymienić bardzo ciekawie zapowiadające się badania nad księgozbiorem prywatnym Elizy Orzeszkowej prowadzone przez Teresę Górniak (UŁ)⁴¹.

W tym okresie przybliżono odbiorcom zbiory oraz pojedyncze księgi rękopiśmienne (39 poz.), jak np. księgę bracką z lat 1749-1865 Bractwa Trójcy Świętej z Turośni Kościelnej⁴². Zapiski rękopiśmienne z efemeryd i almanachów XV i XVI wielokrotnie były omówione przez Rafała Wójcika⁴³ oraz rękopisy z biblioteki klasztornej w Supraślu⁴⁴.

Wykazy druków i wiedzę o poszczególnych drukach upowszechniono w postaci katalogów, artykułów monograficznych czy popularnonaukowych (29 poz.). Zestawienia starych druków i poloników dokonali m.in. bibliotekarze akademicy z Biblioteki Jagiellońskiej. Redaktorami *Biblioteki Sapiehów z Krasieczyna w zamku Królewskim na Wawelu, T. 1. Katalog starych druków, polonica z wieków XVI-XVIII* byli Stanisław Siess-Krzyszowski, Kaja Stompór-Lesicka i Alina Baran⁴⁵. *Druki polskie i polonika z XVI wieku w zbiorach Słowackiej Biblioteki Narodowej w Martinie* zestawili Jacek Partyka (UJ).⁴⁶

³⁹ A. Brożek, „Handlarz papierową ambrozją” – Antoni Gmachowski, niedoceniony księgarz i wydawca międzywojennej Częstochowy, [w:] *Książka i prasa w kulturze*, s. 141-151.

⁴⁰ L. Kamińska-Mazur, *Kulturotwórcza działalność częstochowskiej drukarni Franciszka Dionizego Wilkoszewskiego*, [w:] tamże, s. 169-182.

⁴¹ T. Górniak, *Księgozbiór Elizy Orzeszkowej w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego – rekonesans badawczy*, [w:] *Zbiory specjalne w bibliotekach polskich. Problematyka badawcza i organizacyjna*, pod red. A. Borysowskiej, Szczecin 2015, s. 200-212.

⁴² W. Wróbel, *Bractwo Trójcy Świętej przy kościele parafialnym w Turośni Kościelnej i księga bracka z lat 1749-1865*, [w:] *Parafia w Turośni Kościelnej 1515-2015. Ku chwale Trójcy Przenajświętszej*, pod red. A. Szot, M. Wróbel, Białystok – Turośń Kościelna 2015, s. 147-172.

⁴³ R. Wójcik, *Zapiski z efemeryd i almanachów XV i XVI wieku. Plan wydawniczy serii „Dziurysze staropolskie”*, [w:] *Kalendarze staropolskie*, red. I. M. Dackiej-Górczyńskiej i J. Partyki, Warszawa 2013, s. 53-60.

⁴⁴ E. Kierejczuk, *Zachowane manuskrypty ze zbiorów szesnastowiecznej biblioteki monasteru supraskiego*, „*Latopisy Akademii Supraskiej*” 4, 2013, s. 123-134.

⁴⁵ *Biblioteka Sapiehów z Krasieczyna w zamku Królewskim na Wawelu, T. 1. Katalog starych druków, polonica z wieków XVI-XVIII*, red. S. Siess-Krzyszowski, K. Stompór-Lesicka i A. Baran, Kraków 2013.

⁴⁶ J. Partyka, *Druki polskie i polonika z XVI wieku w zbiorach Słowackiej Biblioteki Narodowej w Martinie. Katalog*, „*Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*” 64, 2014, s. 89-119.

W omawianym okresie zaprezentowano zbiory specjalne Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej Hosianum w Olsztynie, a ich autorem jest Tomasz Garwoliński, pracownik Biblioteki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego⁴⁷. Zasoby starodruczne Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego omówiła Dorota Bartnik (UŁ)⁴⁸. Natomiast księgi teologiczne i zbiory kazań dominikanów z Gidli zaprezentował Tomasz Stolarczyk (UŁ)⁴⁹.

Z zakresu estetyki książki wydano tylko dwie publikacje: T. Garwolińskiego (UWM) pt. *Wspólne dziedzictwo. Ekslibrisy i inne znaki własnościowe ze zbiorów Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej Hosianum w Olsztynie*⁵⁰ oraz Renaty Osiewały (UŁ) *Zarys dziejów drzeworytu o zdobnictwa książkowego w Europie i w Polsce do 1945 r.*⁵¹

Historia bibliotekarstwa (27 poz.), to przede wszystkim prezentacja dziejów poszczególnych bibliotek i ich organizacji, jak również sylwetki poszczególnych bibliotekarzy, m.in. Wiesław Wróbel z Biblioteki Uniwersytetu w Białymstoku przybliżył postać Franciszka Glišńskiego (1850–1926)⁵². Natomiast dzieje bibliotek klasztornych występowały w badaniach Tomasza

⁴⁷ T. Garwoliński, *Dawny widok na Europę. Cosmographia Klaudiusza Ptolemeusza w zbiorach Biblioteki WSDMMW Hosianum w Olsztynie*, „Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski” 2014, nr 1-2, s. 24-26; tenże, *Piękno druków z XVI wieku na przykładzie zabytkowego księgozbioru Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej Hosianum w Olsztynie w świetle wystąpięń na sesji naukowej*, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 2014, nr 1 (38), s. 15-24; tenże, *Księgi liturgiczne z XV-XVIII wieku w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” w Olsztynie. Przyczynek do badań nad tradycją liturgiczną na Warmii*, tamże, nr 2 (39), s. 27-42; tenże, *Charakterystyka zbioru druków z XVI wieku Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej Hosianum w Olsztynie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2014, t. 102, s. 45-65; tenże, *Św. Mikołaj w drukach z XV i XVI wieku Biblioteki „Hosianum” w Olsztynie*, [w:] *Św. Mikołaj Myry w wierze, pobożności, teologii i sztuce – dawniej i dziś. Perspektywa uniwersalna i regionalna*, pod red. K. Parzych-Blakiewicz, Olsztyn 2014, s. 137-148.

⁴⁸ D. Bartnik, *Stare druki w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego źródłem informacji kartograficznej o ziemiach polskich*, [w:] *Zbiory specjalne w bibliotekach polskich...*, s. 119-130.

⁴⁹ T. Stolarczyk, *Szesnasto i siedemnastowieczne księgi teologiczne i zbiory kazań w bibliotekach gidelskich dominikanów w początku XX w.*, „Zeszyty Radomszczańskie” 8, 2014, s. 269-278

⁵⁰ T. Garwoliński, *Wspólne dziedzictwo. Ekslibrisy i inne znaki własnościowe ze zbiorów Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej Hosianum w Olsztynie*, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 2014, nr 1 (38), s. 31-44.

⁵¹ R. Osiewała, *Zarys dziejów drzeworytu i zdobnictwa książkowego w Europie Zachodniej i w Polsce do 1945 roku*, „Forum Bibliotek Medycznych” 7, 2014, nr 1 (13), s. 121-141.

⁵² W. Wróbel, *Od aptekarza do bibliotekarza. Nowa biografia Franciszka Glišńskiego (17 XI 1850-22 XI 1926)*, „Rocznik Białostocki” 2014, t. 19, s. 137-177

Stolarczyka (UŁ)⁵³. Pozostałości po księgozbiorach polskich kamedułów w Bibliotece Jagiellońskiej zasygnalizował Jacek Partyka (UJ)⁵⁴. Warsztat bibliotekarski w kartuzji bereskiej na przełomie XVIII i XIX wieku zaprezentował K. Nierzwicki⁵⁵.

Jak już wcześniej wspomniano z zakresu czasopiśmiennictwa w zestawieniach bibliograficznych figuruje 10 pozycji. Z poszczególnych tytułów czasopism zostały zaprezentowane „Korespondent Krajowy i Zagraniczny” z 1793 r.⁵⁶ oraz lwowska „Urania” Towarzystwa Miłośników Astronomii, której pierwszy numer ukazał się w 1922 r.⁵⁷. Do opracowań przekrojowych należy zaliczyć artykuł poświęcony pismom pszczelniczym Romana Tomaszewskiego z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu⁵⁸. Prasą dla dzieci i młodzieży zajęły się m.in. Joanna Bochaczek-Trąbska (ACz)⁵⁹, Małgorzata Łęgowik (ACz), Renata Łęgowik (ACz)⁶⁰.

⁵³ T. Stolarczyk, *Biblioteki klasztorne Braci Kaznodziejów w Gidlach, Łęczycy, Łowiczu, Piotrkowie Trybunalskim i w Sieradzu i ich księgozbiory w XVII wieku. Analiza porównawcza*, [w:] *Piśmiennictwo zakonne w dobie staropolskiej*, pod red. M. Kurana, K. Kaczor-Scheitler i M. Kurana, przy współpracy D. Szymczaka, Łódź 2013, s. 44-54; tenże, *Biblioteki dominikańskie w średniowiecznej Polsce i Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Aktualny stan badań i dalsze potrzeby*, [w:] *Studia z dziejów książki, prasy i bibliotek. Stan badań za lata 2010-2013*, red. Z. Kropidłowski, D. Spychała, Bydgoszcz 2014, s. 73-86; tenże, *Księgozbiór biblioteki kapituły kolegiackiej w Wieluniu a księgozbiory dominikańskie w Gidlach, Łęczycy, Łowiczu, Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu w XVII-XVIII w. – podobieństwa i różnice*, [w:] *In Honorem. Studia ofiarowane profesorowi Stanisławowi Tadeuszowi Olejnikowi w 80. rocznicę urodzin*, Wieluń 2014, s. 163-168; tenże, *Biblioteka konwentu braci kaznodziejów w Sieradzu w XVI-XVIII wieku*, „Na Sieradzkich Szlakach” 30, 2015, nr 1 (117), s. 19-21.

⁵⁴ J. Partyka, „Disictarum bibliothecarum membra”: pozostałości polskich księgozbiorów kamedulskich z klasztoru w Bieniszewie. *Droga do Biblioteki Jagiellońskiej*, „Hereditas Monasteriorum” 2014, t. 4, s. 197-204.

⁵⁵ K. Nierzwicki, *Warsztat bibliotekarski, kartuzji bereskiej na przełomie XVIII i XIX wieku*, [w:] *Klasztory mniszne na wschodnich terenach dawnej Rzeczypospolitej od XVI do początku XX wieku*, pod red. J. Gwioździk, R. Witkowskiego, A. M. Wyrwy, Poznań 2014, s. 355-367.

⁵⁶ S. Kawiorski, „Korespondent Krajowy i Zagraniczny” z roku 1793. *Najstarsze czasopismo w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego*, „Podkarpackie Studia Biblioteczne” 2015, nr 4, s. 74-90.

⁵⁷ R. M. Zając, „Urania” we Lwowie i w Krakowie, „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy” 6/17, 2014, s. 13-26.; jeszcze można odnotować pracę: G. Wrona, R. M. Zając, *Polskie czasopisma popularnonaukowe w latach 1918-1939*, „Konspekt” 2014, nr 3 (52), s. 16-24.

⁵⁸ R. Tomaszewski, *Od Ostroroga do „Pszczelnictwa Współczesnego” – zarys wielkopolskiego piśmiennictwa pszczelniczego*, „Biblioteka” 2013, nr 17 (26), s. 65-101.

⁵⁹ J. Bochaczek-Trąbska, M. Łęgowik, *Czasopisma popularnonaukowe dla młodzieży o tematyce morskiej i lotniczej w Polsce w okresie Dwudziestolecia Międzywojennego*, „Częstochowskie Teki Historyczne” 4, 2013/2014, s. 153-163.

⁶⁰ M. Łęgowik, *Czasopisma popularnonaukowe dla dzieci i młodzieży do 1939 roku*, [w:] *Książka*

Wykorzystaniem technologii informacyjnych w badaniach nad dawną książką, to przede wszystkim digitalizacja oraz różnego typu bazy (6 poz.). Niemiecką bibliografię retrospektywną *Der Verzeichnis der im deutsche Sprachbereich erschienenen Drucke* (VD 16, VD 17, VD 18) przedstawiła J. Milewska-Kozłowska (UW)⁶¹. Z Biblioteki Jagiellońskiej Żaneta Kubic przybliżyła użyteczność zasobów internetowych w odtwarzaniu dawnych księgozbiorów prywatnych⁶².

Zakończenie

Można zaobserwować, że bibliotekarze najchętniej oddawali się studiom na poszczególnymi księgami rękopiśmiennymi i starymi drukami, co stanowi ponad połowę wszystkich opracowań. Równie chętnie badali dzieje dawnych bibliotek klasztornych. Tylko nieliczni podejmowali się żmudnej kwerendy dotyczącej zawartości dawnych czasopism.

Niestety, informacja na temat publikacji bibliotekarzy jest niedostateczna, o czym może świadczyć fakt, że spośród 59 bibliotek akademickich jedynie 34 dostarczają informacji na temat aktywności badawczej pracowników. Niekiedy opis bibliograficzny jest niedostateczny i wymaga dodatkowej kwerendy (np. brak redakcji, miejsca, zakresu stron). Wielokrotnie mamy do czynienia z badaniem zasobów własnych bibliotek, jednostkowych przypadków, rzadziej podejmowano się tematów przekrojowych. Swoje dokonania prezentują na łamach czasopism i prac zbiorowych wydawanych przez miejscowe środowiska naukowe, chociaż niekiedy badania są zamieszczane w zagranicznych czasopismach i pracach zbiorowych. Poprzez publikacje w uczelnianych czasopismach przybliżają tematykę dawnej książki i prasy, a tym samym sięgają do odbiorców niekoniecznie ukierunkowanych na zgłębianie zagadnień z zakresu dawnej książki i prasy.

i prasa w kulturze, s. 185-198; R. Łęgowik, *Częstochowskie czasopisma szkolne w latach międzywojennych*, [w:] tamże, s. 199-213.

⁶¹ J. Milewska-Kozłowska, *Retrospektywna bibliografia narodowa Niemiec online (VD 16, VD 17, VD 18)*, „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” 2013-2014, t. 7-8, s. 253-272.

⁶² Ż. Kubic, *Wykorzystanie zasobów internetowych do odtwarzania dawnych księgozbiorów na przykładzie prywatnej biblioteki Sebastiana Sierakowskiego, rektora Szkoły Głównej Koronnej w latach 1809-1814*, [w:] *Książka i prasa w kulturze*, s. 99-108.

The history of the book and the press in the study of academic librarians in the period 2013-2015

Abstrakt: Librarians employed in the 59 libraries of public universities supervised by The Ministry of Science and Higher Education, participate in scientific communication. Based on the collection of parent institutions, libraries undertake research on old books and newspapers. Using the assumptions of the statistical references, they will be presented on the basis of data published in scientific output databases of various universities and reports of libraries for the period 2013-2015.

Keywords: history of books, history of the press, academic librarians, bibliometrics

Bibliografia:

- Bartnik Dorota, *Stare druki w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego źródłem informacji kartograficznej o ziemiach polskich*, [w:] *Zbiory specjalne w bibliotekach polskich. Problematyka badawcza i organizacyjna*, pod red. Agnieszki Borysowskiej, Szczecin 2015, s. 119-130.
- Biblioteka Sapiehów z Krasicyzna w zamku Królewskim na Wawelu*, t. 1. *Katalog starych druków, polonica z wieków XVI-XVIII*, red. Stanisław Siess-Krzyszowski, Kaja Stompór-Lesicka i Alina Baran, Kraków 2013.
- Bochaczek-Trąbska Joanna, Łęgowik Małgorzata, *Czasopisma popularnonaukowe dla młodzieży o tematyce morskiej i lotniczej w Polsce w okresie Dwudziestolecia Międzywojennego*, „Częstochockie Teki Historyczne” 4, 2013/2014, s. 153-163.
- Boczar Elżbieta, *Dziewiętnastowieczni wydawcy polskich książek dla dzieci i młodzieży w zaborze rosyjskim*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Librorum” 2014, nr 1 (18), s. 53-70.
- Broda Michał, *Biblioteka klasztoru cystersów w Henrykowie do końca XV wieku*, Kraków 2014.
- Brożek Agata, „Handlarz papierową ambrozią” – Antoni Gmachowski, niedoceniony księgarz i wydawca międzywojennej Częstochowy, [w:] *Książka i prasa w kulturze*, red. Katarzyna Domańska, Bernardeta Iwańska-Cieślik, Bydgoszcz 2013, s. 141-151.
- Brzezińska-Stec Halina, *Rola bibliotekarzy dyplomowanych w bibliotece akademickiej*, [w:] *Działalność naukowa i informacyjna bibliotek akademickich. Teoria a praktyka*, pod red. Marii Czyżewskiej, Białystok 2005, s. 123-133.

- Chachlikowska Aldona, Jazdon Krystyna, *Działalność naukowa biblioteki akademickiej i jej efekty na przykładzie Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, [w:] *Biblioteki w procesie dydaktycznym i badaniach naukowych*. Łódź, 25-27 czerwca 2008 r. Materiały konferencyjne, Łódź 2008, s. 353-359.
- Chachlikowska Aldona, *Wpływ działalności wydawniczej na jakość biblioteki akademickiej na przykładzie Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, [w:] *Działalność wydawnicza bibliotek*, s. 41-47.
- Chmielewska Barbara, Wróbel Agnieszka, *Providing Access to historical documents through digitization*, „Library Management” 2013, vol. 13, no. 4/5, pp. 324-334.
- Ciesielska-Kruczek Renata, Zając Renata, *Bibliotekarze dyplomowani w bibliotekach Krakowa – aktywność zawodowa i naukowa*, [w:] *IV Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy*, red. Danuta Dudziak, Mirosław Ziółek, Wrocław 2014, s. 117-128.
- Cybulski Radosław, *Badania naukowe w bibliotece jako postawa postępu*, [w:] *Funkcje naukowo-badawcze i dydaktyczne biblioteki akademickiej*, pod red. Henryka Suchojada, Kielce 1996, s.29-38.
- Czapnik Marianna, *Druki proveniencji szwedzkiej w księgozbiornie warszawskiej księżnicy uniwersyteckiej*, „Z Badań nad Książką i Księgozbiorniami Historycznymi” 2013-2014, t. 7-8, s. 277-307.
- Czerniejewska Emilia, Dubiński Marek, *Analiza aktywności zawodowej i naukowej absolwentów Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w świetle badań ankietowych (stan na 1 III 2014 r.)*, „Forum Bibliotek Medycznych” 7, 2014, nr 1 (13), s. 87-92.
- Czyżak Marta, *Rec. Inwentarz rękopisów Archiwum Kapituły Kolegiackiej i Katedralnej w Sandomierzu XIII-XX wieku*, oprac. Feliks Kiryk, Sandomierz 2010, „Studia Źródłoznawcze” 51, 2013, s. 188-190.
- Czyżak Marta, *Średniowieczne rękopisy on-line*, „Głos Uczelni” 11, 2013, nr 12, s. 21.
- Dubiński Marek, Parzonka Ewa, *Aktywność naukowa i zawodowa bibliotekarzy dyplomowanych instytucji naukowych Wrocławia*, „Bibliotekarz” 2013, nr 6, s. 19-24.
- Garwoliński Tomasz, *Charakterystyka zbioru druków z XVI wieku Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej Hosianum w Olsztynie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2014, t. 102, s. 45-65.
- Garwoliński Tomasz, *Dawny widok na Europę. Cosmographia Klaudiusza Ptolemeusza w zbiorach Biblioteki WSDMW Hosianum w Olsztynie*, „Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski” 2014, nr 1-2, s. 24-26.

- Garwoliński Tomasz, *Księgi liturgiczne z XV-XVIII wieku w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” w Olsztynie. Przyczynek do badań nad tradycją liturgiczną na Warmii*, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 2014, nr 2 (39), s. 27-42.
- Garwoliński Tomasz, *Piękno druków z XVI wieku na przykładzie zabytkowego księgozbioru Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej Hosianum w Olsztynie w świetle wystąpień na sesji naukowej*, tamże, nr 1 (38), s. 15-24.
- Garwoliński Tomasz, *Św. Mikołaj w drukach z XV i XVI wieku Biblioteki „Hosianum” w Olsztynie*, [w:] Św. Mikołaj Myry w wierze, pobożności, teologii i sztuce – dawniej i dziś. Perspektywa uniwersalna i regionalna, pod red. Katarzyna Parzych-Blakiewicz, Jacek Jezierski, Paweł Rabczyński, Olsztyn 2014, s. 137-148.
- Garwoliński Tomasz, *Wspólne dziedzictwo. Ekslibrisy i inne znaki własnościowe ze zbiorów Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej Hosianum w Olsztynie*, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 2014, nr 1 (38), s. 31-44.
- Górniak Teresa, *Księgozbiór Elizy Orzeszkowej w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego – rekonosans badawczy*, [w:] *Zbiory specjalne w bibliotekach polskich*, s. 200-212.
- Gurzyńska-Bociek Donata, *Czynniki determinujące pełnienie funkcji naukowo-badawczych przez biblioteki uczelniane*, [w:] *Funkcje naukowo-badawcze*, s. 61-72.
- Hauptman-Fischer Ewa, *„Rerum patris Pii Hancke”. O muzykaliach nyskiego dominikanina*, „Hereditas Monasteriorum” 2013, vol. 2, s. 81-93.
- Hauptman-Fischer Ewa, Katarzyna Spurgjasz, *Sprawozdanie inwentaryzacji muzykaliów poklasztornych w Gabinetzie Zbiorów Muzycznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie w dniach 1 XI2013-30 IV 2014 r.*, „Hereditas Monasteriorum” 2014, vol. 4, s. 483-490.
- Iwańska-Cieślik Bernardeta, *Publikacje bibliotekarzy w przestrzeni sieciowej. Wstęp do badań* [on-line], „Biuletyn EBIB” 2015, nr 5 (158), s. 7-8 [dostęp 10.03.2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/364>
- Jaglarz Monika, *(Manu)scripta manent : verba volant, scriptamanent*, „Alma Mater” 2014, nr 165, s. 58-59;
- Jaglarz Monika, *(Manu)scripta manent : wystawa w Bibliotece Jagiellońskiej*, „Alma Mater” 2014, nr 167, s. 66-67.

- Jazdon Artur, *Działalność naukowo-badawcza w bibliotece uczelnianej*, [w:] *Funkcje naukowo-badawcze*, s. 49-60.
- Jazdon Artur, Jazdon Andrzej, *Kolportaż druków muzycznych przez drukarnię W. Deckera w świetle anonsów prasowych i jego wpływ na kształtowanie kultury muzycznej Wielkopolan*, „Biblioteka” 2013, nr 17 (26), s. 103-117.
- Kacprzak Marta M., *Mikołaj Rej między katolicką parafią a księgozbiorem ewangelika (na marginesie książki Pawła Stępnia „Śmiech w czasach ostatecznych. Tematyka religijna w «Figlikach» Mikołaja Reja”)*, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 57, 2013, s. 199-216.
- Kakareko Antoni, „Skarbiec” księdza Knapiusza, „Gazeta Uniwersytecka Społeczności Akademickiej Uniwersytetu Gdańskiego” 2013, nr 5 (137), s. 18-19.
- Kakareko Antoni, *Dworzanin i dziejopis*, tamże, nr 4 (136), s. 16-17.
- Kakareko Antoni, *Sentencje Piotra Lombarda*, tamże, nr 1 (133), s. 17-18.
- Kakareko Antoni, *W kręgu polemik religijnych XVI wieku. Kardynał Stanisław Hozjusz i Fabian Kwadrantyn*, tamże, nr 2 (134), s. 16-17.
- Kakareko Antoni, *Wujkowe foliaty (I)*, tamże, nr 6 (138), s. 21.
- Kakareko Antoni, *Wujkowe foliaty (II)*, tamże, nr 7 (139), s. 20-21.
- Kamińska-Mazur Lena, *Kulturotwórcza działalność częstochowskiej drukarni Franciszka Dionizego Wilkoszewskiego*, [w:] *Książka i prasa w kulturze*, s. 169-182.
- Kasperk Bogusław, *Wojnarowicz Stanisława, Od publikacji niesamoistnych do platformy cyfrowej z działalności wydawniczej Biblioteki UMCS*, [w:] *Działalność wydawnicza bibliotek w czasach konwergencji mediów, pod red. Stanisławy Wojnarowicz i Bogusława Kasperka*, Lublin 2011, s. 63-72.
- Kawiorski Stanisław, „Korespondent Krajowy i Zagraniczny” z roku 1793. *Najstarsze czasopismo w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego*, „Podkarpackie Studia Biblioteczne” 2015, nr 4, s. 74-90.
- Kierejczuk Elżbieta, *Zachowane manuskrypty ze zbiorów szesnastowiecznej biblioteki monasteru supraskiego*, „Latopisy Akademii Supraskiej” 4, 2013, s. 123-134.
- Kubiak Barbara, *Rec. Ludwik Grzebień, Organizacja bibliotek jezuickich w Polsce od XVI do XVIII wieku*, Kraków 2013, „Studia Podlaskie” 21, 2014, s. 397-399.
- Kubic Żaneta, *Wykorzystanie zasobów internetowych do odtwarzania dawnych księgozbiorów na przykładzie prywatnej biblioteki Sebastiana Sierakowskiego, rektora Szkoły Głównej Koronnej w latach 1809-1814*, [w:] *Książka i prasa w kulturze*, s. 99-108.

- Kurek Beata, *Czy bibliografia była potrzebna? O przyjęciu Bibliografii Polskiej Karola Estreichera w środowisku naukowym XIX wieku*, [w:] *Książka i prasa w kulturze*, s. 89-98.
- Łęgowik Małgorzata, *Czasopisma popularnonaukowe dla dzieci i młodzieży do 1939 roku*, [w:] tamże, s. 185-198.
- Łęgowik Renata, *Częstochowskie czasopisma szkolne w latach międzywojennych*, [w:] tamże, s. 199-213.
- Miecznikowska Helena, *Szesnastowieczne Bohemia w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie*, [w:] *Libri magistra muti sunt: počta Jaroslavě Kašparové*, red. Alena Císařová Smítková, Andrea Jelínková a Milada Svobodová, Praha 2013, s. 133-151.
- Milewska-Kozłowska Joanna, *Retrospektywna bibliografia narodowa Niemiec online (VD 16, VD 17, VD 18)*, „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” 2013-2014, t. 7-8, s. 253-272.
- Nierzwicki Krzysztof, *Andreas Vesalius „Traktat o budowie ciała ludzkiego” – „De Humani Corporis Fabrica”*, „Wiadomości Akademickie” (Bydgoszcz) 49, 2013, s. 16-22.
- Nierzwicki Krzysztof, *Książnica Uniwersytecka w Toruniu i jej Srebrna Biblioteka*, „Gazeta Wyborcza” z 30 V 2015 (dodatek), s. 33-35.
- Nierzwicki Krzysztof, *Warsztat bibliotekarski, kartuzji bereskiej na przełomie XVIII i XIX wieku*, [w:] *Klasztory mnisze na wschodnich terenach dawnej Rzeczypospolitej od XVI do początku XX wieku*, pod red. Jolanty Gwioździk, Rafała Witkowskiego, Andrzeja Marka Wyrwy, Poznań 2014, s. 355-367.
- Nowak Piotr, *Bibliometria. Webometria. Podstawy, wybrane zastosowania*, Poznań 2008.
- Olejnik Izabela, *Stan badań nad literaturą Zagłady na przykładzie Litzmannstadt Getto. Projekt bibliografii getta łódzkiego*, [w:] *Oblicza współczesnej bibliologii. Konteksty i transgresje*, red. Grzegorz Czapnik, Zbigniew Gruszka, Jacek Ladorucki, Łódź 2014, s. 293-319.
- Olejnik Izabela, *Żydowscy drukarze*, „Kronika Miasta Łodzi” 2014, nr 2, s. 40-42.
- Olejnik Izabela, *Żydowscy drukarze. Łódzkie księgi pamięci*, tamże, s. 38-39.
- Osiewała Renata, *Zarys dziejów drzeworytu i zdobnictwa książkowego w Europie Zachodniej i w Polsce do 1945 roku*, „Forum Bibliotek Medycznych” 7, 2014, nr 1 (13), s. 121-141.
- Partyka Jacek, *„Disiectarum bibliothecarum membra”: pozostałości polskich księgozbiorów kamedulskich z klasztoru w Bieniszewie. Droga do Biblioteki Jagiellońskiej*, „Hereditas Monasteriorum” 2014, vol. 4, s. 197-204.

- Partyka Jacek, *Druki polskie i polonika z XVI wieku w zbiorach Słowackiej Biblioteki Narodowej w Martinie. Katalog*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 64, 2014, s. 89-119.
- Partyka Jacek, *The Camaldolese monastery librarians in the Jagiellonian Library OPAC. New dimension and new perspectives*, [w:] *Výskumdejín kniež kultúry na Slovensku a v stredoeurópskom priestore*, red. Valjašková Alena, Martin 2014, s. 386-394.
- Piotrowska Ewa, *Bibliografia publikacji bibliotekarzy Uniwersytetu Pedagogicznego 1946-2010*, [w:] *Służą i chronią. 65 lat Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*, pod red. Marii Pidłypczak-Majerowicz, Stanisława Skórki, Doroty Wilk, Kraków 2011, s. 278-301.
- Piotrowska Ewa, *Problematyka publikacji pracowników Biblioteki Głównej i bibliotek sieci uczelnianej Uniwersytetu Pedagogicznego za lata 1946-2010*, [w:] *Służą i chronią*, s. 273-277.
- Polska Bibliografia Bibliologiczna 2010*, oprac. Marzena Przybysz, Warszawa 2014, s. 3-5.
- Rękopisy supraskie w zbiorach krajowych i obcych. Katalog rękopisów supraskich*, oprac. Antoni Mironowicz, Nadieżda Morozowa, Marina Czistiakowa, Elżbieta Kierejczuk, Eugenia Mironowicz, Nikołaj Nikołajew, Białystok 2014.
- Rudzińska Wanda Maria, *Tradycja i współczesność w działalności wydawniczej Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie*, [w:] *Działalność wydawnicza*, s. 29-40.
- Ryszewski Bohdan, *Dorobek naukowy Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, [w:] *Rola i funkcje nowoczesnej biblioteki akademickiej. Materiały z konferencji zorganizowanej z okazji 50-lecia UMK 27-29 września 1995 r.*, pod red. Joan M. Day i Marii Śliwińskiej, Toruń 1996, s. 23-31.
- Stolarczyk Tomasz, *Księgozbiór biblioteki kapituły kolegiackiej w Wieluniu a księgozbiory dominikańskie w Gidlach, Łęczycy, Łowiczu, Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu w XVII-XVIII w. – podobieństwa i różnice*, [w:] *In Honorem. Studia ofiarowane profesorowi Stanisławowi Tadeuszowi Olejnikowi w 80. rocznicę urodzin*, Wieluń 2014, s. 163-168.
- Stolarczyk Tomasz, *Biblioteka konwentu braci kaznodziejów w Sieradzu w XVI-XVIII wieku*, „Na Sieradzkich Szlakach” 30, 2015, nr 1 (117), s. 19-21.
- Stolarczyk Tomasz, *Biblioteki dominikańskie w średniowiecznej Polsce i Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Aktualny stan badań i dalsze potrzeby*, [w:] *Studia z dziejów książki, prasy i bibliotek. Stan badań za lata 2010-2013*, red. Zdzisław Kropidłowski, Dariusz Spychała, Bydgoszcz 2014, s. 73-86

- Stolarczyk Tomasz, *Biblioteki klasztorne Braci Kaznodziejów w Gidlach, Łęczycy, Łowiczu, Piotrkowie Trybunalskim i w Sieradzu i ich księgozbiory w XVII wieku. Analiza porównawcza*, [w:] *Piśmiennictwo zakonne w dobie staropolskiej*, pod red. Magdaleny Kuran, Katarzyny Kaczor-Scheitler i Michała Kurana, przy współpracy Dawida Szymczaka, Łódź 2013, s. 44-54.
- Stolarczyk Tomasz, *Szesnasto- i siedemnastowieczne księgi teologiczne i zbiory kazań w bibliotekach gidelskich dominikanów w początku XX w.*, „Zeszyty Radomszczańskie” 8, 2014, s. 269-278.
- Sulejewicz-Nowicka Monika, *Oficyna wydawnicza E. Wendego na rzecz edukacji szkolnej na przykładzie serii „Wybór Pisarzy Polskich i Obcych dla Domu i Szkoły” i „Biblioteka Klasyków Polskich”*, [w:] *Działalność instytucji wydawniczych na rzecz oświaty i edukacji w XIX i początkach XX wieku*, red. Iwonny Michalskiej i Grzegorza Michalskiego, Łódź 2014, s. 269-279.
- Szramowski Wojciech, *Starodruki z dawnej Bibliothek des Königl. und Gröning-sche Gymnasiums w Stargardzie Szczecińskim w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu*, „Folia Toruniensia” 13, 2013, s. 131-138.
- Tomaszewski Roman, *Od Ostroroga do „Pszczelnictwa Współczesnego” – zarys wielkopolskiego piśmiennictwa pszczelniczego*, „Biblioteka” 2013, nr 17 (26), s. 65-101.
- Wieniec Izabela, *O cenzurowaniu ksiąg w dawnych bibliotekach klasztornych*, „Hereditas Monasteriorum” 2013, vol. 2, s. 195-218.
- Wieniec Izabela, *O jezuitcie Andrzeju Obrębskim (ok. 1567-1639). Przyczynek do dziejów klasztornej cenzury bibliotecznej*, „Studia Źródłoznawcze” 52, 2014, s. 73-89.
- Wieniec Izabela, *Zakończenie pierwszego etapu prac nad bazą online oraz przewodnikiem „Biblioteki po skasowanych klasztorach: historia, znaki własnościowe, źródła”*, „Hereditas Monasteriorum” 2013, vol. 2, s. 509-513
- Wierucka Ewa, *O sygnecie drukarskim Iwana Fiodorowa – polemicznie*, „Folia Bibliologica” 2013/2014, vol. 55/56, s. 19-32.
- Wójcik Rafał, *Autobiographical marginal notes in early printed calendars, almanach and ephemerides as the form of the pre-memoirs in Poland in the 15th and the 16th centuries*, [w:] *Qué implica ser Medievalista? Prácticas y Reflexiones en Torno al Oficio del Historiador*, vol. 3. *El MedioevoHispanico y Otros Ensayos*, Lugar 2012 [wyd. 2013], s. 163-198.
- Wójcik Rafał, *Zapiski z efemeryd i almanachów XV i XVI wieku. Plan wydawniczy serii „Dzienniki staropolskie”*, [w:] *Kalendarze staropolskie*, red. Iwony M. Dackiej-Górzyńskiej i Joanny Partyki, Warszawa 2013, s. 53-60.

- Wrona Grażyna, Zając Renata M., *Polskie czasopisma popularnonaukowe w latach 1918-1939*, „Konspekt” 2014, nr 3 (52), s. 16-24.
- Wróbel Wiesław, *Bractwo Trójcy Świętej przy kościele parafialnym w Turośni Kościelnej i księga bracka z lat 1749-1865*, [w:] *Parafia w Turośni Kościelnej 1515-2015. Ku chwale Trójcy Przenajświętszej*, pod red. A. Szot, M. Wróbel, Białystok – Turośń Kościelna 2015, s. 147-172.
- Wróbel Wiesław, *Od aptekarza do bibliotekarza. Nowa biografia Franciszka Glińskiego (17 XI 1850-22 XI 1926)*, „Rocznik Białostocki” 19, 2014, s. 137-177.
- Zając Renata M., „*Urania*” *we Lwowie i w Krakowie*, „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy” 6/17, 2014, s. 13-26.

Dr Bernardeta Iwańska-Cieślak jest adiunktem w Katedrze Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Specjalizuje się w historii bibliotek, szczególnie Kujaw. Kontakt: biwanska@ukw.edu.pl.